

TUNUS BİLGİ NOTU

ŞUBAT
2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2019	2020	2021
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	39,2	39,2	42,7
Büyüme	%	1,0	-8,6	3,0
Nüfus	Milyon Kişi	11,8	11,9	12,0
Kişi Başı Gelir	USD	3.324	3.295	3.556
Enflasyon	%	6,1	4,9	6,8
İşsizlik Oranı	%	15,2	17,5	19
Cari Denge / GSYH	%	-8,4	-6,8	-7,3
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-3,5	-10,5	-9,3
İhracat	Milyar USD	14,9	14,2	-
İthalat	Milyar USD	21,6	16,7	-

Kaynak: IMF KEG Ekim 21, Fitch Connect, Trademap

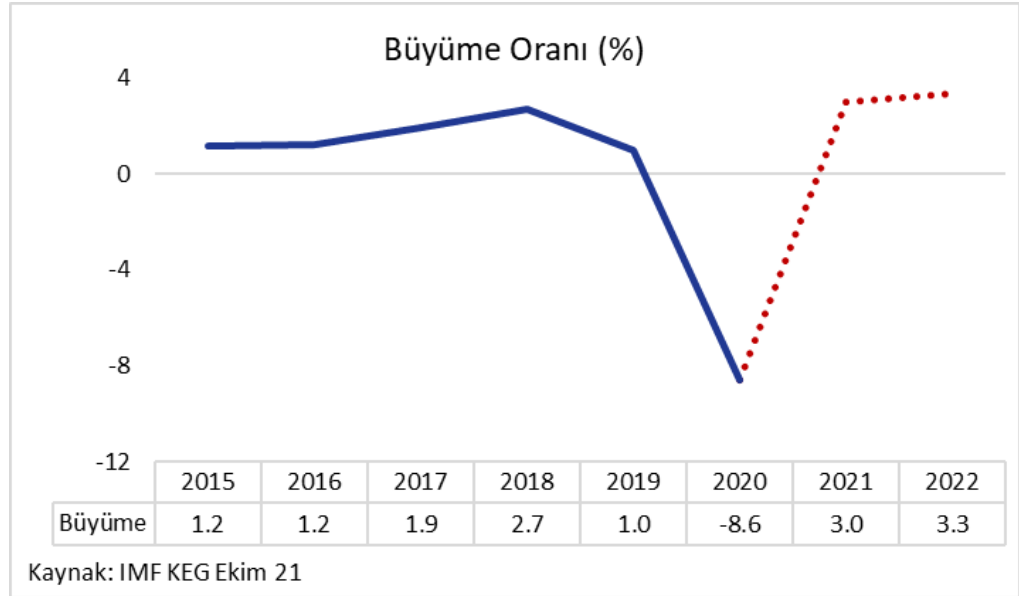
1. TUNUS EKONOMİSİ

GENEL GÖRÜNÜMÜ

- Geçmişte Kartaca Uygarlığı olarak anılan Tunus, 1574'te Uluç Ali Reis ile Sinan Paşa tarafından Tunus şehrinin ele geçirilmesi ile bütün Tunus, Osmanlı Devletinin bir eyaleti haline gelmiştir. 1881 tarihinde Fransa ile yaptığı Bardo Antlaşması ile Tunus Fransa'nın himayesi altına girmiştir. 1956 yılında ise Fransız sömürgesi olmaktan çıkarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Bağımsızlığını kazanan Tunus 30 yıl Habib Burgiba tarafından ardından da 23 yıl da Zeynelabidin bin Ali tarafından yönetilmiştir. 2011 yılında yaşanan Arap Baharının ardından ülke çok partili demokrasiye geçmiştir. Bu tarihten günümüze kadar pek çok hükümet kurulmuştur. Ancak istikrarlı bir yönetim halen sağlanamamıştır.
- Tunus nüfusunun %98,2'sini Araplar, %1,2'sini genelde Tunus'un güney bölgesinde yaşayan Berberiler, kalanını ise Fransızlar ve İtalyanlar oluşturmaktadır. Tunus nüfusunun, %98'i Müslüman (büyük çoğunluk Maliki Mezhebi), %1'i Yahudi, %1'i de Hristiyanlar ve diğer dinlerdir. Nüfusun %80'inin orta sınıfta yer aldığı kabul edilen Tunus'ta, halkın %4'ü asgari hayat standartlarının altında yaşamaktadır. Tunus nüfusunun %64'ü kentlerde yaşamakta, ailelerin % 80'i mülkiyeti kendilerine ait konutlarda yaşamaktadırlar.
- Tunus Afrika'nın en iyi kalifiye iş gücüne sahip ülkesidir. Tunus'ta 10.000 civarında çeşitli dallarda mühendis bulunmaktadır Tunus'ta iş başvurularının %53'ü, üniversite mezunları veya profesyonel yetişmiş iş gücüne sahip kişilerce yapılmaktadır. Ülkede eğitime özel bir önem verilmektedir. Burada amaçlanan, belirlenen ekonomik ve toplumsal kalkınma hedefleri doğrultusunda ülkedeki yetişmiş, eğitilmiş nüfusun oranının yükseltilmesidir. Okula giden kız ve erkek çocukların sayısı hemen hemen eşit düzeydedir. Devletin eğitim-öğretim harcamaları toplam GSYİH'nin %5'ini oluşturmaktadır.
- Tunus'un madencilik sektöründe petrol, doğalgaz ve fosfat üretimi hakim durumdadır. Petrol iki eski petrol sahası olan güneydeki El Borma ve Gabes Körfezindeki Ashtart'dan çıkartılmaktadır. Bu sahalardaki petrol zaman içerisinde azalmaktadır, ancak Adam, Didon ve Oudna gibi daha küçük yeni petrol sahalardaki üretimler kısmen de olsa azalan üretimi dengelemektedir.
- Dünyanın en büyük fosfat üreticilerinden biri olan Tunus'ta fosfat ülkenin güney batısındaki Gafsa'da çıkarılmaktadır. Ülkede üretilen fosfatın %70'i Kef Eddour, Kef Aschfaier ve Jallabia maden sahalarından çıkartılmaktadır. Fosfat madenciliğinde ülkede tekel olan "Compagnie des phosphates de Gafsa (CPG)" şirketi, dünyadaki talep ve fiyatları kontrol ederek elde edeceği gelirle ülkenin borçlarının bir kısmını kapatmayı düşünmektedir.

- Tunus ekonomisi, turizm başta olmak üzere, hizmet sektörü, tarım, tekstil ve hazır giyim, hafif sanayiler ile petrol ve fosfat üretimine dayanan gelişme yolunda bir ekonomidir. Kalkınmaya dönük yatırımlarda gerek Batılı devletlerin (1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren Avrupa Birliği), gerek uluslararası kuruluşların sağladığı mali destek önemli yer tutmaktadır. Tunus ekonomisinin dünya genelinde meydana gelen çeşitli ekonomik çalkantılara rağmen nispeten olumlu görüntü sergilemeye devam etmektedir. Tunus, ekonomiye ilişkin müdahalelerini sosyal istikrar, ücretler ve istihdam üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirecek şekilde uygulamaya büyük gayret sarf etmektedir.
- Pandemiden önceki süreçte ortalama %1,5 civarında büyüme yakalayan Tunus ekonomisi, 2020 yılında pandemi etkisiyle özellikle turizm gelirlerinin gerilemesi sonucunda %8,6 küçülürken 2021 yılında pandeminin etkisinin azalmasıyla birlikte %3 civarında büyüme kaydetmiştir. 2022 yılında itibaren ise %3 civarında bir büyüme patikasına girmesi beklenmektedir.

2. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yanlar

- Ekonomi, güçlü hizmetler, tarım ve imalat sanayileri ile nispeten iyi çeşitlendirilmiştir.
- Yüksek insan sermayesi gelişimi ve Avrupa pazarlarına yakınlık, uzun vadede yabancı yatırımı çekecektir.

Zayıf Yanlar

- Ülkenin ticari ve endüstriyel üsleri kıyıdadır ve iç kısımlar daha az gelişmiştir. Sonuç olarak, iç nüfus merkezleri sosyal huzursuzluk için sıcak noktalar olmuştur.
- İşsizlik, özellikle genç nüfus arasında, diğer Kuzey Afrika ülkelerinden önemli ölçüde yüksek olmaya devam ediyor.

Fırsatlar:

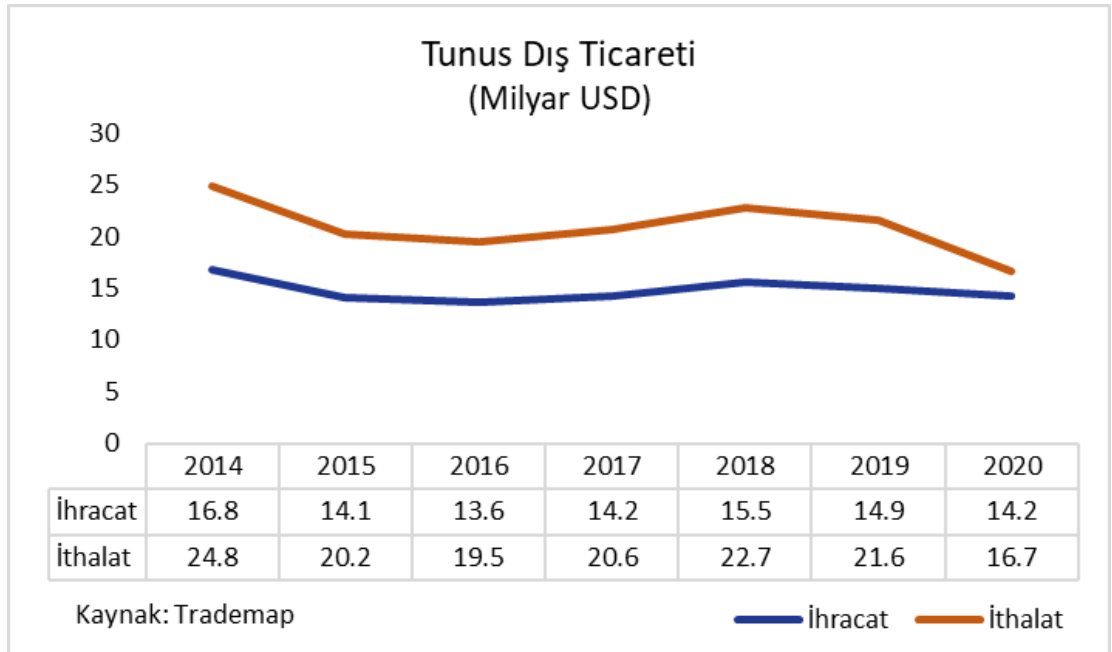
- Güvenlik koşulları birkaç yıl boyunca istikrarlı bir şekilde kalırsa ve yeterli yabancı yatırım gerçekleşirse, turizm uzun vadeli büyümenin daha büyük bir kaynağı haline gelebilir.
- IMF'nin yardımıyla yapılacak ilave reformlar, yabancı yatırımcıların ekonomiye olan güvenini artırmaya yardımcı olabilir.

Tehditler:

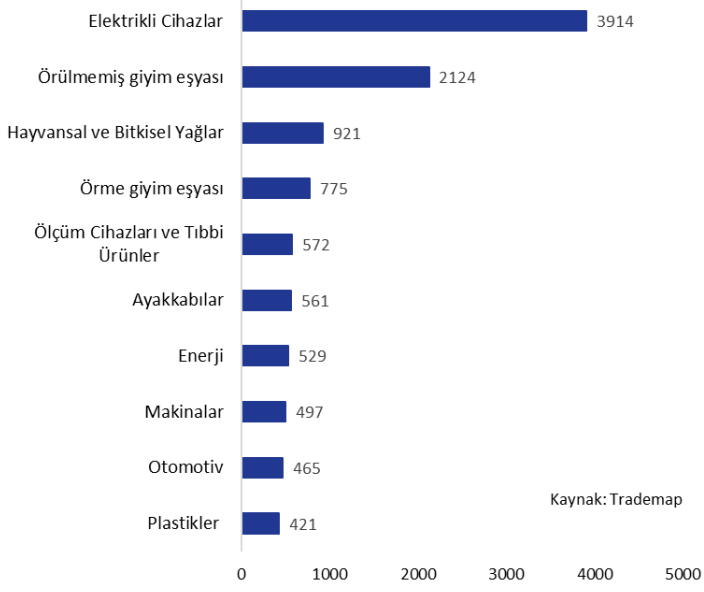
- Sabit yatırımlar, istikrarlı bir güvenlik ortamının sürdürülmesine ve yerel işçi sendikalarının eylemlerine bağımlı kalacaktır.
- Covid-19 salgınının ekonomik büyüme ve istikrar üzerinde daha uzun süreli sonuçları olabilir.
- Artan kamu borç yükü, mali sürdürülebilirlik için artan riskler sunmaktadır.

3. DIŞ TİCARETİ

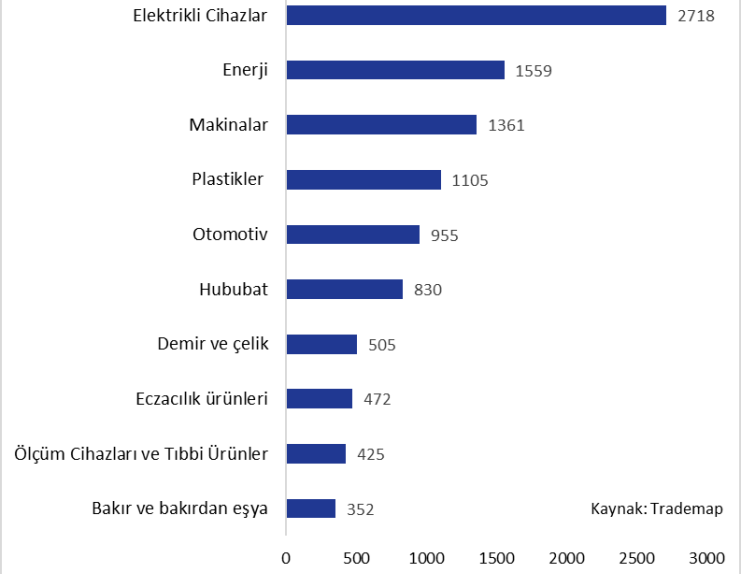
- Tunus'un ihracatı son beş yılda %4,6 artarak 2020 yılında 14,2 milyar USD olarak gerçekleşirken ithalatı ise aynı dönemde %14,5 azalarak 16,7 milyar USD seviyesine geriledi. Bu dönemde ihracatın artışında elektrikli cihazlar ve hazır giyim ihracatındaki artışlar büyük oranda belirleyici oldu. İthalatın gerilemesinde ise enerji, makine ve otomotiv ithalatının gerilemesi belirleyici etki yaratmıştır.
- Tunus ihracatında Fransa toplam ihracatın yaklaşık %30'unu oluştururken, Fransa'yı İtalya, Almanya, İspanya ve ABD izlemektedir. İthalat tarafında ise Fransa %18'lik payla ilk sırada yer alırken, İtalya %16,4, Çin %8,6, Almanya %8,5 ve Türkiye %5,6 payla Fransa'yı takip etmektedir. Türkiye, Tunus'un en çok ihracat yaptığı 14. en çok ithalat yaptığı 5. ülkedir.
- Tunus'un ihracatında elektrikli cihazlar ve hazır giyim toplam ihracatın yaklaşık yarısını oluştururken, bu ürünleri takiben hayvansal ve bitkisel yağlar, ölçüm ve tıbbi cihazlar ile ayakkabı Tunus'un en çok ihracat yaptığı sektörler olarak öne çıkmaktadır. İthalat tarafında ise elektrikli cihazlar, enerji ve makine toplam ithalatın üçte birini oluştururken, bu sektörleri plastikler ve otomotiv ithalatı takip etmektedir.

Tunus İhracatı
(2020, Milyon USD)

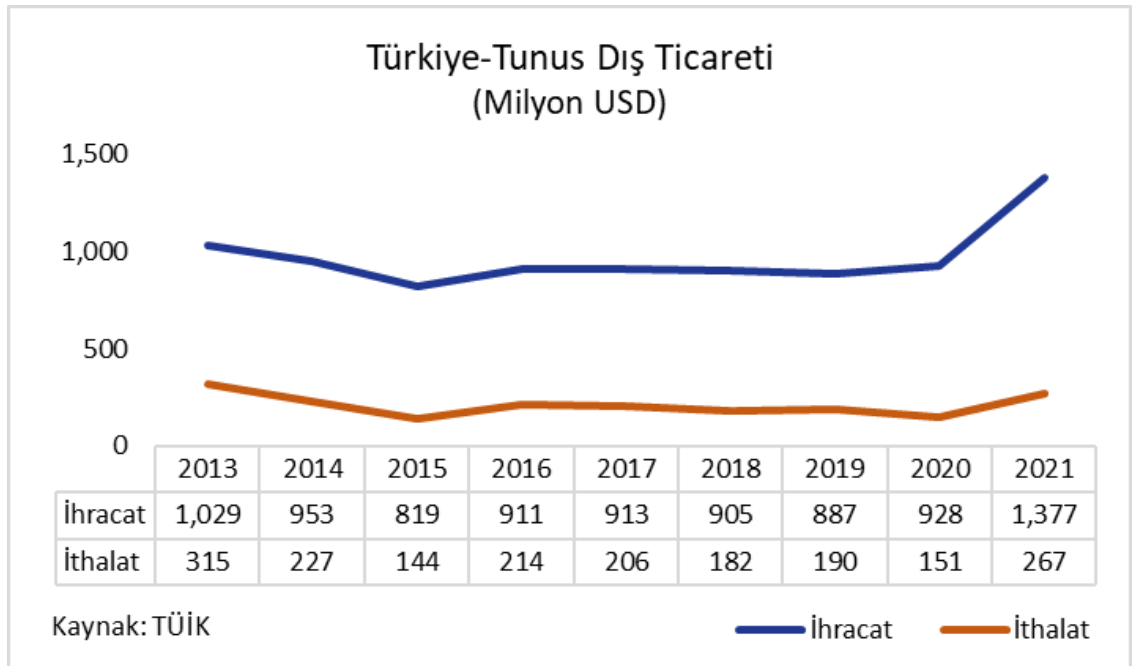

Tunus İthalatı
(2020, Milyon USD)

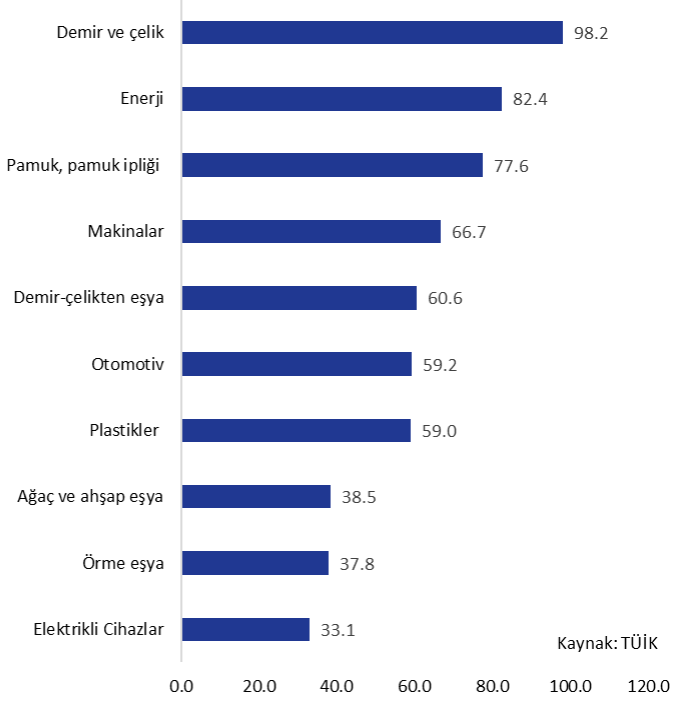

4.TÜRKİYE- TUNUS TİCARETİ

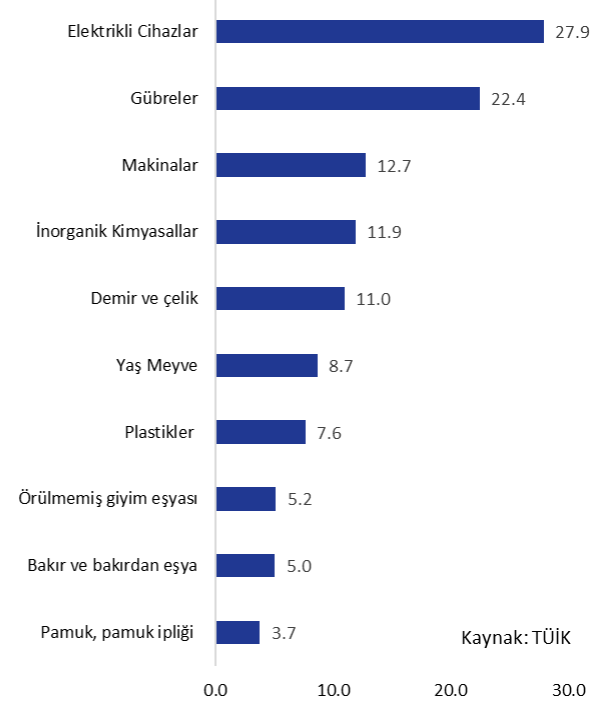
- Türkiye ile Tunus arasındaki ticarete genellikle Türkiye net ihracatçı konumundadır. Türkiye'nin Tunus'a ihracatı son beş yılda %51 artarak 2021'de 1,4 milyar USD seviyesine yükselerek rekor seviyeye ulaşmıştır. Aynı dönemde, Türkiye'nin Tunus'tan ithalatı ise %25 artışla 267 milyon USD düzeyine yükselmiştir.
- 2021 yılında Türkiye'nin Tunus'a ihracatı 2020'ye göre %48 artarken, Türkiye'nin Tunus'tan ithalatı ise %77 yükselmiştir.
- Son 5 yılda Türkiye'nin Tunus'a ihracatının artmasında demir-çelik, savunma sanayi, tekstil ve hazır giyim ihracatlarının yükselmesi etkili oldu. Türkiye'nin Tunus'a ihracatında demir-çelik, enerji, pamuk ve makineler toplam ihracatın yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. Türkiye'nin Tunus'tan ithalatında ise elektrikli cihazlar, gübreler, makineler ve inorganik kimyasallar Tunus'tan yapılan ithalatın yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Tunus'a İhracatı (ÖTS, Milyon USD)

Türkiye'nin Tunus'tan İthalatı (ÖTS, Milyon USD)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

